

27.5.2026

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle koskien hallituksen esitystä hyvinvointialueiden rahoituslain uudistamiseksi (ns. rahoituslain III vaihe)

Etelä-Karjalan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallintovaliokunnalle rahoituslain III vaiheen uudistusta koskevasta hallituksen esityksestä.

Alue esittää vakavan huolensa siitä, että valtioneuvosto ei ole ryhtymässä voimakkaampiin toimenpiteisiin rahoituksen täysin vääristyneen jakautumisen pysäyttämiseksi hyvinvointialueiden kesken.

Alueiden eriytyminen ja eri puolilla asuvien kansalaistemme yhdenvertaisuuden vaarantuminen etenevät rahoitusmallin virheiden vuoksi kiihtyvää vauhtia, ja esitetty rahoituslain III vaihe jatkaa yksiselitteisesti vakavasti virheelliseksi tunnistetun rahoituksen jakautumista alueille. Esitetyt uudistukset korjaavat vain vähäisesti nykyistä rahoitusmallia ja ovat siten auttamatta riittämättömiä korjatakseen rahoituslain perusteissa olevat vakavat viallisuudet.

Rahoituslain perusta on kokonaisuutena rahoitusperiaatteen vastainen, eli rahoitus ei vastaa lainkaan palveluiden järjestämisen tosiasiallista tarvetta eri puolilla Suomea. Rahoituslain ja sen esitetyn III vaiheen uudistuksen rahoitusperiaatteen vastaisuus käy kiistamatta ja yksiselitteisesti ilmi valtionvarainministeriön taustamuistiosta 30.4.2026, "Hyvinvointialueiden talouden näkymät 2027 -2030" (erityisesti muistion taulukko 4).

Rahoitusperiaatteen toteutuminen on keskeinen vaatimus rahoituslain perustuslaillisuudelle. Kun rahoitus ei vastaa alueen asukkaiden palvelujen vaatimaa rahoitustasoa, on lakiesityksen perustuslaillinen ongelmallisuus ilmeistä. Palvelujen järjestämisedellytysten ratkaisevan mittaluokan eroja alueiden kesken, jopa 43 %-yksikön eroja, ei ole voinut syntyä hyvinvointialueiden kolmen vuoden toiminta-aikana, mikäli rahoitus olisi jakautunut alueille näiden asukkaiden palvelutarpeiden edellyttämällä tavalla (ks. em. taustamuiston 30.4.2026 taulukko 4.), ja esitetty uudistus jatkaa samojen virheellisyyksien kertautumista alueiden kesken tapahtuvassa rahoituksen jaossa. Tämän mittaluokan erot eivät ole marginaalisia, vaan ne ovat vuositasolla vähintäänkin

useiden kymmenien miljoonien eurojen arvoisia perusteettomia rahoituseroja /alue. Rahoitusmallissa tunnistettuja virheitä, joita ei kuitenkaan ole esitetty lakiuudistuksella korjattavaksi, on kuvattu laajasti myös rahoituslain III vaiheen lausuntokierroksella olleen hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa. Esimerkiksi vuoden 2026 rahoituksen jaossa valtionvarainministeriön laskelmien perusteella kaikkiaan yli 70 miljoonan euron mittaluokassa olevia, yksityisen terveystoimijan diagnoositietojen huomioon ottamisen aiheuttamia virheitä rahojen jaossa alueiden kesken, ei ole esitetty korjattavaksi taannehtivasti.

Rahoituslain III vaiheen uudistusesitys ei tule korjaamaan vakavasti suomalaisten yhdenvertaisuutta kiihtyvällä vauhdilla vaarantavaa sekä perustuslaillisia oikeuksia rikkovaa kehitystä alueiden välillä. Mikäli tätä kehitystä ei pikaisesti pysäytetä, ovat seuraukset nopeasti hallitsemattomia ja joiltain osin jopa peruuttamattomia.

Peruuttamattomien virheiden kertautuminen ja suomalaisten perusturvaan liittyvien palvelujen järjestämisedellytysten tosiasiallinen rapautuminen osassa Suomea on **pysäytettävä välittömästi** siksi aikaa, että parlamentaarinen työryhmä ja sen perusteella toimeenpantava lainvalmistelutyö johtaa lopulliseen, vakaasti punnittuun, uudistuvaan hyvinvointialueiden rahoitusmalliin. Rahoitusmallin kokonaisuudistus vaatii kuitenkin nopeimmillaankin muutaman vuoden valmisteluprosessin, ja palvelujen sekä alueiden yhdenvertaisuuden turvaamisen näkökulmasta riittävän tason ratkaisu on saatavissa siten auttamatta liian myöhään. **Nyt ehdotetulla III vaiheen rahoitusmallilla jatkaminen johtaa Suomen julkisen talouden näkökulmasta kaikkein kestävämpään ja kokonaisuutena kalleimpaan lopputulokseen.**

Mikäli nykyinen ja ehdotettu rahoitusmalli pysäytettäisiin välittömästi, pysähtyisi edellä kuvattu kestävä kehitys helposti ottamalla käyttöön yksinkertainen, olemassa olevaan kiistämättömään tietoaaineistoon perustuva, ennustettava rahoitusmalli, josta on olemassa asiantuntija-analyysit ja -suositukset. THL:n selvitykset v. 2025-2026 osoittavat parhaiten alueiden tarpeita vastaavaksi, ennustettavaksi sekä nykyisinkin olemassa olevaan alueelliseen tietoon perusvaksi rahoitusmalliksi ns. hybridimallisen rahoituksen (perustuen THL:n tietoaaineistoihin T19/V16/S15). Myös talouspolitiikan arviointineuvosto on helmikuussa 2026 julkaistussa arviointiraportissaan suositellut nykyisestä rahoituksesta luopumista ja oikeudenmukaisempaan sekä ennustettavampaan rahoitusmalliin siirtymistä pikaisesti.

Perusteiltaan vakavasti virheellistä rahoitusmallia vain vähäisesti muuttava lakiuudistus (rahoituslain III vaihe) tulee pysäyttää koko hyvinvointivaltion, järjestelmämme uskottavuuden sekä yhteiskuntajärjestyksen ja ennen kaikkea asukkaiden perustuslaillisten oikeuksien turvaamiseksi. Samalla tulee ottaa käyttöön väliaikainen, asiantuntijoiden suosittama rahoitus hyvinvointialueille siksi aikaa, kunnes lopullinen rahoitusmalli on saatu rauhassa ja perusteellisesti valmisteltua. Tarvittaessa väliaikainen rahoitus voidaan ottaa käyttöön siten, että uudistuvan rahoituksen yhteydessä arvioidaan väliaikaisen rahoituksen mahdolliset virheet tai vääristymät, jotka voidaan lainsäädäntöperusteisesti korjata alueiden kesken myös taannehtivasti.

Lappeenrannassa 27.5.2026

Sally Leskinen

Hyvinvointialuejohtaja

Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Kirjaamo

Valto Käkelän katu 3

53130 Lappeenranta

Vaihde 05 352 000

Faksi 05 352 7800

etunimi.sukunimi@ekhva.fi

www.ekhva.fi

Y-tunnus: 3221313-1

Asiakirja päättyy tähän.